

Hollolan kunta, rakennusvalvonta

kirjaamo@hollola.fi

jari.eklund@hollola.fi

Viite: Lausuntopyyntönnö 5.1.2022

Asia: Hollola Iso-Söyriä, rakennus- ja purkulupa Paimelantie 86

Rakennus- ja purkulupaa haetaan Iso-Söyriän entisen talouskeskuksen vanhan navettarakennuksen purkamiseksi ja uuden talousrakennuksen rakentamiseksi. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 18.11.2021 päivätystä lupahakemuksesta liitteineen seuraavaa.

Iso-Söyriä on Kalliolan kylän kantatiloja. Entisen talouskeskuksen rakennuskantaa edustavat pääarakennus (1914), jossa Kalliolan alakoulu toimi 1940–1950-luvulla, navetta (1908), riviaitta, yksinäisaitta ja kaksi saunarakennusta. Rinnetontilla sijaitseva pihapiiri on säilyttänyt hyvin ominaispiirteitään, sitä ympäröineet tilan pellot ovat rakentuneet pientaloalueeksi. (Ramboll 2020, Kalliolan-Paimelan rakennusinventointi). Kalliola-Paimelan osayleiskaavassa (2021) kohteella on kaavamääräys *sr: rakennuksella tai rakennusryhmällä on erityisiä rakennushistoriallisia, rakennustaiteellisia, historiallisia ja/tai maisemallisia/kyläkuvallisia arvoja. Kohteeseen suoritettavien muutos- ja korjaustöiden tulisi pyrkiä alkuperäisten rakennusten ja rakennusosien säilyttämiseen ja/tai palauttamiseen. Rakennuksen tai sen osan purkamista harkittaessa tulee esittää selvitys kohteen kulttuurihistoriallisista arvoista. Kohteeseen kohdistuvien muutostöiden yhteydessä on kuultava Päijät-Hämeen alueellista vastuumuseota.* Alueella on voimassa Peikonpolun asemakaavan muutos (1998), jossa tilakeskuksen tonttiin kohdistuu kaavamääräys *AO/S: Erillispientalojen korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Alueella tapahtuva rakentaminen tulee sopeuttaa olemassa olevaan rakennuskantaan. Päärakennusta koskee lisäksi kaavamääräys sär: Rakennus, jolla julkisivu tulee säilyttää.* Päärakennuksen ja navettarakennuksen rakennusalat on asemakaavaan merkitty nykyisten rakennusten mukaisina. Uusi talousrakennus on suunniteltu vanhaan navettaan nähden lähes saman suuntaisesti, mutta sijansa verran lähemmäs tietä. Tästä syystä se ylittää asemakaavassa määritetyn rakennusalan 10 metrillä Paimelantien suuntaan.

Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon korjausrakentamisen asiantuntija ja rakennustutkija ovat käyneet kohteessa katselmuksella 6.11.2020. Hirsinen navetta on rakennettu kahdessa vaiheessa, joista pohjoispäädyn laajennusosa on pienempi. Rakennuksen sokkeli on osin luonnonkiveä ja osin betonia. Myös osa seinistä on sisäpuolelta betonoitu. Suurimmat vauriot rakennuksessa ovat syntyneet perustusten liikkumisesta, mikä on aiheuttanut betonoitujen seinien voimakasta halkeilua

ja paikoin sokkelin liikkumista pois paikaltaan. Takaseinällä hirsien liitoskohta on myös irronnut ja seinä on pullistunut laajennusosassa ulospäin. Navetan alkuperäinen osa (1908) on silmämääräisesti laajennusosaa paremmassa kunnossa, mutta siinäkin on havaittavissa laajoja laho- ja hyönteisvaurioita. Navetan betonitiilinen katto vaikuttaa huonokuntoiselta. Aistinvaraisen tarkastelun perusteella navetan korjaaminen turvalliseksi ja käyttökelpoiseksi vaatisi hyvin laajoja perustuksiin ja seiniin kohdistuvia purkavia ja uudisrakentamiseen rinnastettavia toimenpiteitä. Vaurioista huolimatta purettavassa navettarakennuksessa voi olla myös käyttökelpoisia rakennusosia, joiden hyödyntämisen mahdollisuus kierrätysmateriaalina tulee purkamisen yhteydessä selvittää.

Alueellinen vastuumuseo katsoo, että suunnitelmissa esitetty uudisrakennus sopeutuu tilakeskuksen rakennuskantaan. Uuden talousrakennuksen siirtymisellä sijansa verran lähemmäs tietä ei ole tilakeskuksen pihapiirin kokonaisuuteen ja rakennusten keskinäiseen jäsentyneisyyteen olennaista vaikutusta. Pihajärjestelyissä ja pihatien osan siirrossa tulee ottaa huomioon, ettei rakennuksia eroteta esimerkiksi istutetuin aidoin toisistaan, vaan pihapiiri jäsentyy jatkossakin yhtenäisenä talouskeskuksen kokonaisuutena.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen
tutkija	Reetta Nousiainen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus